

Temaplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv, 2023 – 2030

Innholdsfortegnelse

1. SAMMENDRAG	2
2. INNLEDNING	3
3. FORMÅL OG PROSESS	3
3.1. FORMÅLET MED PLANEN	3
4. FØRINGER	4
4.1. NASJONALE FØRINGER OG FORVENTNINGER	4
4.2. REGIONALE FØRINGER	5
4.3. KOMMUNALE FØRINGER	6
5. TYNSET MOT 2030	6
5.1. HVA GJØR VI RIKTIG?	6
5.2. UTFORDRINGER FRA KUNNSKAPSGRUNNLAGET	7
5.3. UTFORDRINGER FRA MEDVIRKNINGSPROSESSEN	8
5.4. ANLEGG	9
6. PRIORITERTE SATSINGSOMRÅDER	9
6.1. AKTIVE INNBYGGERE HELE LIVET	10
6.2. SAMARBEID INNAD OG UTAD	12
6.3. BÆREKRAFT	13
7. PLANER FOR ANLEGG	14
7.1. ÅRLIG RULLERENDE HANDLINGSPROGRAM FOR ORDINÆRE IDRETTSANLEGG OG NÆRMILJØANLEGG	14
7.2. VEIVISER FOR AREALBRUK OG LOKALISERING	15
8. VIRKEMIDLER OG OPPFØLGING	15
8.1. VIRKNING OG OPPFØLGING AV VEDTATT TEMAPLAN	15
8.2. SAMHANDLING OG ARENAER FOR OPPFØLGING AV PLANEN	16
8.3. ØKONOMISKE RAMMEVILKÅR	16
VEDLEGG	17

1. SAMMENDRAG

Denne planen beskriver hvordan Tynset kommune vil tilrettelegge for at innbyggerne kan være fysisk aktive hele livet. Kommuneplanens samfunnsdel peker ut satsingsområdene:

- Tynset skal være kjent for folkehelse, kultur og idrett.
- Kommunens anlegg og frivillige organisasjoner skal være til glede og nytte for innbyggere og besøkende
- Legge aktivt til rette for barn- og unges skaperkraft og virkelyst, og samspille langsiktig med frivillige aktører for å sikre et aktivt kultur-, idretts- og friluftsliv.
- Satse på kompetanseoppbygging som kan støtte opp om folkehelse og styrke regionen.

Temaplanen for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv 2022-2030, har følgende mål:

1. **Inkludering:** En fysisk aktiv befolkning i alle aldre, etnisk bakgrunn, inntektsnivå, eller med ulikt funksjonsnivå - Alle skal få like mulighet til å delta på fritidsaktivitet.
2. **Samarbeid:** Godt samarbeid mellom kommunen og frivillig sektor, og nabokommuner til beste for innbyggerne.
3. **Bærekraft:** Å bevare og vedlikeholde innendørs og utendørs rekreasjonsområder på en miljøvennlig måte, oppmuntre til en aktiv livsstil for alle, støtte frivillige organisasjoner og klubber som driver med sport og fritidsaktiviteter.

Fremtidsbilder beskriver samfunnsutviklingen i planperioden og hva som skal være oppnådd i 2030. Strategiene beskriver hvordan Tynset må utvikles i planperioden for å oppnå ønsket samfunnsutvikling. På tiltaksnivå følges strategiene opp i handlingsprogram for aktivitets- og anleggsutvikling.

Kommunens samfunnsansvar for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv er grunnleggende for oppfølging av planen. For en helhetlig og inkluderende tilrettelegging og satsing på fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv er kommunens samhandling med frivillige organisasjoner, interesseorganisasjoner, og andre relevante aktører avgjørende, og ligger som en forutsetning i planen.

Økt fysisk aktivitet i befolkningen er et nasjonalt mål som skal ivaretas i samfunns- og arealplanlegging. Dette innebærer universelle tiltak rettet mot hele befolkningen på arenaer som favner alle, som barnehage, skole, arbeidsplass, eldreomsorg, transport, nærmiljø og fritid.

Tynset kommune vil gjøre det lett for den enkelte å være fysisk aktiv. Det handler om å bygge lokalsamfunn for mennesker. For å få til det må vi bevisst velge de løsningene vi vet bidrar til økt fysisk aktivitet og sunne valg. Gjennom fokus på økt tilgjengelighet og informasjon, samt skape arenaer for inkludering, samarbeid, kommunikasjon og deltakelse – kan vi lykkes med planen.

2. INNLEDNING

En felles plan skal bidra til koordinering og samarbeid mellom lag, foreninger og kommunen når det gjelder blant annet utbygging av anlegg og tilrettelegging av områder for utøvelse av fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Planen skal være realistisk med hensyn til økonomi og ressursbruk, samt redegjøre for behov ut ifra aktivitetsutviklingen og etterspørselen i kommunene.

Den skal også bidra til at flest mulig skal kunne være i fysisk aktivitet i sitt nærmiljø. Kommunen skal være et levende velferdssamfunn med fysisk aktivitet som en naturlig del av dagliglivet i alle livets faser. Attraktive muligheter for idrett og friluftsliv skal gjøre det populært og enkelt å være aktiv på egen hånd og delta i organiserte aktiviteter. Kapasitet, tilgjengelighet og tilrettelegging av arealer og anlegg skal utvikles i takt med den demografiske utviklingen.

Videre skal denne planen også være et styringsredskap for politikerne, og skal benyttes i administrasjonens daglige oppfølging av feltet fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv.

Sentrale målgrupper for planen skal være barn og ungdom, eldre, personer med nedsatt funksjonsevne og inaktive.

Temaplanen for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv i Tynset kommune skal være et styringsdokument for kommunens politikk innenfor fagområdet for perioden 2023 – 2030. Temaplanen er forankret i kommuneplanens samfunnsdel, og danner grunnlag for årlige vurderinger og prioriteringer i kommunens strategi- og handlingsplan, samt økonomiplan.

Planen er også basert på statlige og fylkeskommunale føringer.

Det er krav fra Kulturdepartementet om at alle kommunene må ha en kommunal plan som grunnlag for tildeling av spillemidler til idretts-, nærmiljø- og friluftsanlegg.

Temaplanen har en strategi- og handlingsdel, samt en kunnskapsdel.

Strategidelen skal være det overordnet operative dokumentet som gir retning i arbeidet med å nå visjonen «Tynset for alle». Strategidelen følges opp med et konkretisert handlingsprogram.

Kunnskapsdelen er vedlagt planen som et grunnlagsdokument, og det gir nødvendig kunnskap og forståelse for å følge opp mål og strategier.

3. FORMÅL OG PROSESS

3.1. Formålet med planen

Formålet med planen er å bidra til å utvikle Tynset til en bærekraftig kommune og et godt sted å leve. Planen skal ivareta fellesskapets interesser og bidra til å utvikle og gjennomføre konkrete tiltak i kommunen. Planen setter ord på sentrale utviklingstrekk for kommunen, og hvordan kommunen på kort og lang sikt skal utvikle seg innen planområdene fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv.

Planen markerer hensynet til fysisk aktivitet som viktig for kommunens folkehelsearbeid. Hensynet skal ivaretas i samfunns- og arealplanlegging, på ulike nivåer og i ulike sektorer i samspill med privat og frivillig sektor. Bedre tilrettelegging for fysisk aktivitet og en mer aktiv befolkning, vil gi viktige bidrag til oppfyllelse av folkehelsemålene, samt kommunens overordnede mål og strategier.

Dette innebærer universelle tiltak rettet mot hele befolkningen på arenaer som favner alle, som *barnehage, skole, arbeidsplass, eldreomsorg, transport, nærmiljø og fritid*. Samtidig legges det til rette for målrettet innsats mot ulike grupper i befolkningen som trenger tilpasset oppfølging.

Planen skal gi en:

- ny langsiktig og samlet satsing som løser felles behov i Tynset kommune
- koordinert samhandling for å oppnå hovedmålene

Planen skal videre:

- Gi tydelige mål og strategier for utvikling innen fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv
- Gi styringskraft og merverdi ut over temaplanen
- Gi best mulig bruk og nytte av tilgjengelige ressurser, virkemidler og anlegg

4. FØRINGER

Det foreligger en rekke planer, meldinger, lover og utredninger på nasjonalt, regionalt og kommunalt nivå som har betydning for arbeidet med temaplanen for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv. Her er det gjort et utvalg av de føringer som er mest sentrale for denne planen.

Temaplanen er ikke juridisk bindende eller økonomisk forpliktende. Den er ment som et styringsverktøy for politikken, administrasjonen og befolkningen i Tynset kommune. Prioriterte tiltak må følges opp og være i samsvar med vedtak i kommuneplanens arealdel, samt i kommunens handlingsprogram der kommunal finansiering av et tiltak vedtas.

4.1. Nasjonale føringer og forventninger

Regjeringen legger hvert fjerde år fram nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging for å fremme en bærekraftig utvikling i hele landet.

Regjeringen legger vekt på at vi står overfor fire store utfordringer:

- Å skape et bærekraftig velferdssamfunn.
- Å skape et økologisk bærekraftig samfunn gjennom blant annet en offensiv klimapolitikk og en forsvarlig ressursforvaltning.
- Å skape et sosialt bærekraftig samfunn.
- Å skape et trygt samfunn for alle.

De regionale og lokale myndighetene har sentrale oppgaver med å håndtere disse utfordringene. Det gjelder alle kommuner, uavhengig av størrelse og kompetanse. Planlegging er et av deres viktigste verktøy. Regjeringen har bestemt at FNs 17 bærekraftsmål, som Norge har sluttet seg til, skal være det politiske hovedsporet for å ta tak i vår tids største utfordringer. Bærekraftsmålene ser miljø, økonomi og sosial utvikling i sammenheng og det blir viktig å finne en god balanse mellom mennesker, miljø og økonomi. De tre bærekraftperspektivene henger sammen og er avhengig av hverandre.

Vi viser til nasjonale lover og forskrifter med betydning for utøvelse av idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv på kommunalt nivå.

- Plan- og bygningsloven, LOV-2008-06-27-71
- Rikspolitiske retningslinjer for barn og planlegging (Forskrift 1995-09-20-4146)
- Lov om friluftslivet (Friluftsloven)
- Lov om folkehelsearbeid (Folkehelseloven)

4.2. Regionale føringer

Innlandets innbyggere og besøkende har sterke tradisjoner knyttet til naturopplevelse, friluftsliv, jakt og fiske. Disse verdiene, som er grunnlag for attraktivitet, reiseliv og bosetting, må forvaltes langsiktig. Det samme gjelder også naturmangfoldet som gir grunnlag for natur- og friluftslivopplevelser. Dette er unike verdier både for fastboende, deltidsinnbyggerne og besøkende.

Hovedmål for Kulturavdelingen i Innlandet fylkeskommune:

- Gjøre det lett å være fysisk aktiv i hverdagen
- Attraktive kulturtilbud og gode møteplasser i nærmiljøet
- En sterk og engasjert frivillig sektor
- Gode muligheter for aktivitet, opplevelser og utvikling innen kulturlivet
- Kulturarven blir ivaretatt for identitet, opplevelser og verdiskaping
- Nyskapende og gode digitale løsninger i kultursektoren
- Være et ressurscenter for den regionale og lokale samfunnsdokumentasjonen.
- Bevaring og gjenbruk av bygninger som klimatiltak

Kulturstrategi innen idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv

Hovedmål i Innlandsstrategien med betydning for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv er:

- Fremme god helse og livskvalitet
- Levende, trygge og inkluderende byer og bygder
- Et mangfoldig kulturliv og god ivaretagelse av kulturarven
- God og kunnskapsbasert samhandling i samfunnsutviklingen
- Bærekraftig naturforvaltning og reduserte klimagassutslipp

Mål 1: Innlandet er et aktivitetsvennlig samfunn, der alle uavhengig av alder, kjønn, funksjonsnivå og sosial bakgrunn gis mulighet til fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv.

Strategier:

- Utvikling, planarbeid og politikkutforming for fagfeltet idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv skal være basert på et godt kunnskapsgrunnlag.
- Vi skal bygge nettverk for samarbeid og koordinering av kompetansearbeid og aktivitetstiltak mellom det offentlige, frivillighetens organisasjoner, næringsliv og akademia.
- Innlandet skal være godt tilrettelagt med anlegg og områder for både organisert og egenorganisert fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv.

Mål 2: Økt andel av innbyggerne i Innlandet oppfyller Helsedirektoratets anbefalinger om fysisk aktivitet.

Strategier:

- Innbyggerne i Innlandet skal oppleve et mangfoldig og inkluderende aktivitetstilbud.
- Vi skal arbeide for å redusere barrierer for deltakelse, samt styrke motivasjonsfaktorer for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv.

- Arrangement skal skape motivasjon for deltakelse og frivillighet, samt bidra til innovasjon og profilering av Innlandet.

4.3. Kommunale føringer

Kommuneplanen er et overordnet strategisk styringsdokument som følges opp i kommunens øvrige planer og styringssystemer. Gjennom kommuneplanen sier kommunestyret noe om hvilke utviklingslinjer det vil arbeide etter. *Kommuneplanens samfunnsdel 2015-2027* har som hovedmål “det gode liv”, og har tre mål: mangfold i arbeidsplasser, bærekraft og det gode liv.

Mål “det gode liv” setter fokus på robuste og skapende miljøer basert på variert næringsliv, kunnskap, kultur og idrett.

- Tynset skal være kjent for folkehelse, kultur og idrett.
- Kommunens anlegg og frivillige organisasjoner skal være til glede og nytte for innbyggere og besøkende.
- Legge aktivt til rette for barn- og unges skaperkraft og virkelyst, og samspille langsiktig med frivillige aktører for å sikre et aktivt kultur-, idretts- og friluftsliv.
- Satse på kompetanseoppbygging som kan støtte opp om folkehelse og styrke regionen.
- Kommunale tjenester skal være kjente og tilgjengelige når du trenger dem. Full behovsdekning med god nok standard skal prioriteres før standardheving.
- En åpen, profesjonell og serviceinnstilt organisasjon.
- Utvikle tjenestene med utgangspunkt i brukernes behov og samfunnets krav.

4.4. FN Bærekraftmålene

“FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn.” (FN)

I denne planen har vi strategier som bistår for å nå FNs bærekraftmålene. Disse er nevnt under.

5. TYNSET MOT 2030

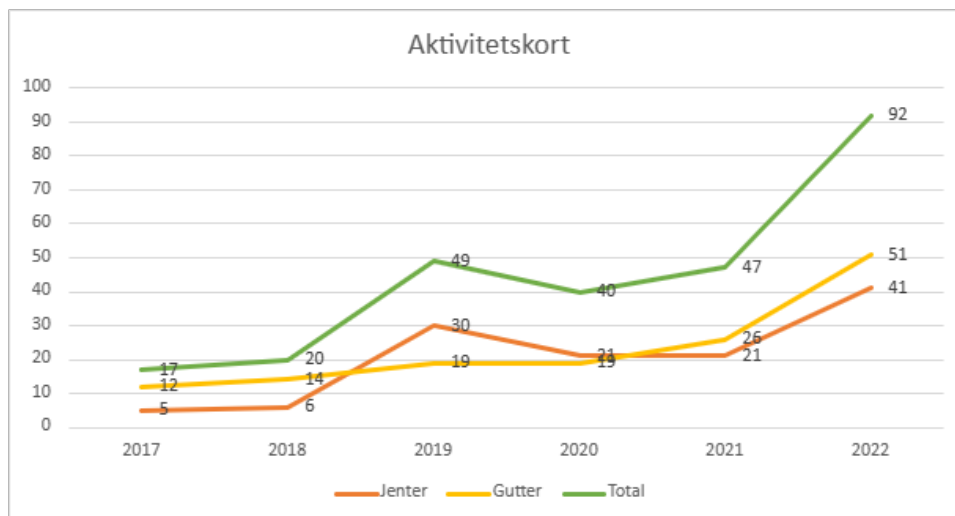
En temaplan som denne skal trekke opp linjene for videre utvikling. Da er det vesentlig å vite hvor man står, og å ha et grunnlag basert på kunnskap og medvirkning på hvilke utfordringer vi står over for.

5.1. Hva gjør vi riktig?

Innenfor rammen av det denne temaplanen skal handle om kan man på et generelt og overordnet nivå hevde at det er gode muligheter for allsidig aktivitet i hele kommunen. Det er idrettslag og skytterlag i mer eller mindre alle grender. I tillegg en rekke klubber og lag for enkeltaktiviteter. Det er godt med anlegg over hele kommunen. Det er ett treningssenter på Kvikne og to på Tynset.

Bygdene og grendene Kvikne, Tyllidalen, Fåset, Brydalen, Savalen, Lonåsen, Nytrøa og Telneset har et godt friluftslivstilbud. Antall medlemmer i de lokale tur- og løypelagene har vært stigende over flere år. Deltakelsen i fellesturer, trimkonkurranser m.m. ser ut til å holde seg. Det er grunn til å anta at mange av innbyggerne i kommunen er aktive friluftsmennesker både sommer og vinter.

Aktivitetskort er også en veldig bra ordning fra Tynset kommune. Aktivitetskort er en ordning som Tynset kommune har for å dekke medlemskap og/eller treningsavgift til en fritidsaktivitet for alle barn og ungdom som lever i familier der økonomien er til hinder for deltagelse i fritidsaktivitet.

Figur 1: Antall barn og unge som har mottatt aktivitetskort søkt gjennom prosjektet «Sammen om rett aktivitet for alle»

Prosjektet «Sammen om rett aktivitet for alle» startet i mars 2018. Prosjektet satt i gang ulike tiltak for å gi flere gode og tilpassede aktivitetstilbud i et miljø som oppleves trygt og inkluderende - for alle familier uavhengig av bakgrunn. Dette prosjektet har også bidratt til å gi like muligheter for å delta i fritidsaktiviteter. Antall aktivitetskort har økt betydelig etter 2018 da prosjektet startet. I 2019 fikk jenter 5 ganger flere aktivitetskort enn i 2018.

Tynset kommune driver også gratis utleie av sports- og fritidsutstyr i regi av BUA. Dette er et viktig tilbud for nytilflyttede, flyktninger m.fl.

Nord-Østerdal videregående skole har en idrettslinje som tiltrekker seg idrettsungdom fra hele regionen. Det er et godt samarbeid mellom skolen og frivilligheten om bruk av anlegg, treningskompetanse m.m.

Tynset er regionsenter i Nord-Østerdal. Det gir noen ekstra muligheter, men også et ansvar. Samspillet mellom regionsenteret og de omkringliggende kommuner ser ut til å fungere bra. Det gjelder både aktiviteter og anlegg. Flere spesialiserte anlegg er lokalisert til nabokommunene.

5.2. utfordringer fra kunnskapsgrunnlaget

Til denne planen er det utarbeidet et kunnskapsgrunnlag som dokumenterer tilstand og utvikling innfor relevante tema som har med idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv. Noen vesentlige forhold:

- **Befolkningsutvikling.** Mest sannsynlig vil folketallet i Tynset gå litt ned fram mot 2030. Det blir færre unge - særlig i alderen 6-15 år - og flere eldre - særlig i alderen 80-89 år. Den flerkulturelle andelen av befolkningen er ganske stor og økende.
- **Fysisk aktivitet.** Mye tyder på at mange voksne og eldre ikke er så fysisk aktive som Helsedirektoratets råd tilsier (150 minutter fysisk aktivitet med moderat intensitet pr. uke eller 75 min med høy intensitet). Kvinner er mer aktive enn menn. Personer utenfor arbeidslivet er mindre aktive enn de som er i arbeid. Pensjonister er enten svært aktive eller relativt inaktive. Styrketrening og jogging/løping er de mest utbredte treningsaktivitetene,

mens turgåing er den mest utbredt friluftaktiviteten. Helseutfordringer og mangel på tid synes å være de viktigste årsaker til at man ikke trener.

Ungdom i Tynset:

- trener mer enn landsgjennomsnittet
 - har mindre psykiske plager enn landsgjennomsnittet
 - bruker mer tid foran skjerm enn landsgjennomsnittet
- **Idrett og friluftsliv i Tynset.** Medlemstallet i "Tynset-idretten" har holdt seg stabilt over mange år. Det er bra med anlegg. Tilgangen til friluftaktiviteter øker med mer tilrettelegging av løyper, stier, trimkonkurranser osv.

5.3. Utfordringer fra medvirkningsprosessen

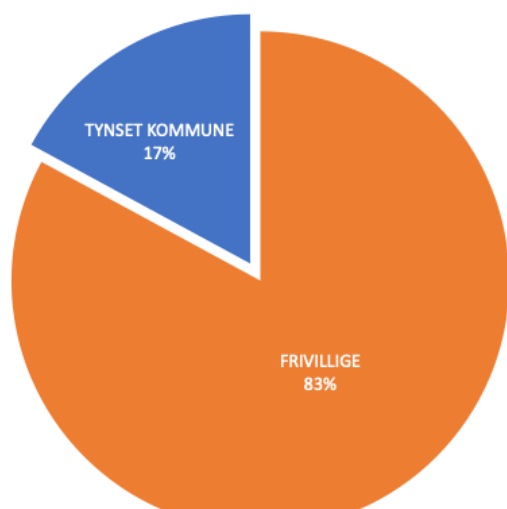
Lag, foreninger, organisasjoner og aktører (bl.a. skolene i kommunen) som er relevante knyttet til denne planen, ble høsten 2022 invitert til å medvirke i planprosessen på flere måter. Aktørene fikk anledning til å sende inn sine forslag til anlegg, aktiviteter og arrangementer. Det kom mange innspill. Forslag til nye anlegg vil bli tatt inn i den årlige tiltaksplanen.

Videre ble det avholdt et åpent møte/innspillsverksted 21. septembrer der 20 ulike aktører deltok. Her var fokus på å få fram muligheter, innspill og prioriteringer for den videre utvikling av idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv i Tynset. De viktigste utfordringene som ble løftet fram var:

- Aktivitetene må være så lett tilgjengelige som mulig. Det går på kostnader (utstyr, treningsavgift m.m.), kunnskap/kompetanse, universell utforming og nærhet.
- Aktivitetene må være inkluderende, og det bør være en arena for lavterskel introduksjon til aktivitetene.
- Det bør også finnes en lett tilgjengelig og oppdatert oversikt over alle aktivitetsmuligheter i kommunen.
- Rekruttering av frivillige til forpliktende og/eller ansvarlige roller er bekymringsfullt i flere lag og foreninger.
- Generelt har kravene til ulike typer søknader økt. Det gjelder søknader om spillemidler, men også fra andre kilder. Krav til planer for fysiske anlegg har også blitt mer komplisert, særlig for tiltak i utmark som turveier og skiløyper.
- Behov for interkommunalt samarbeid

5.4. Anlegg

I Tynset er det lang tradisjon for at frivilligheten bygger og eier anlegg. Det eneste større anlegg kommunen eier er svømmehallen i Tynset sentrum. Kommunen bidrar med bl.a. investeringstilskudd.

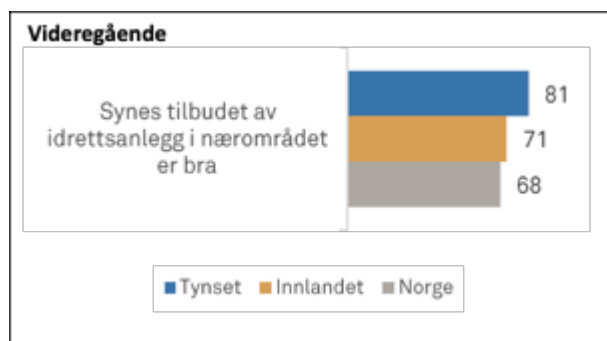

Figur 2 Anlegg i Tynset etter eierskap, kilde: Anleggsregisteret

I tillegg er kommunen og fylkeskommunen store leietakere i noen av anleggene (f.eks. idrettshaller og skianlegg). Det at frivilligheten er byggherre løser ut mer dugnad og andre frivillige bidrag enn om kommunen skulle være eier.

I Tynset sentrum er det to idrettshaller, en fotballhall og en svømmehall. En mengde utendørsanlegg for ski, fotball m.m. spredt over hele kommunen. Det finnes også anlegg for skating, frisbee, sykkelstier m.m. Det kjøres opp skiløyper i stort sett alle grender i kommunen. Totalt vedlikeholdes nesten 500 km med skiløyper. Og det er en mengde merkede stier og ruter over hele kommunen. Noen også tilrettelagt for vinterbruk.

Det er godt med idrettsanlegg i Tynset, noe som bl.a. kommer fram av Ungdata-undersøkelsen i 2021

Figur 3 Andel elever i videregående skole som synes tilbudet av idrettsanlegg i nærområdet er bra. Kilde: Ungdataundersøkelsen 2021

6. PRIORITERTE SATSINGSOMRÅDER

Det er i dag et mangfoldig aktivitetstilbud i Tynset. Mange aktiviteter er spredt over hele kommunen. Frivilligheten er den store aktøren, og kommunen er en solid støttespiller. Det er mange gode anlegg. Modellen hvor frivilligheten eier anleggene og kommunen bidrar på ulike måter fungerer bra. Veldig mye av det frivilligheten i denne sektoren holder på med er svært bra, og må få fortsette med det og utvikle seg slik de mener er fornuftig.

Av særlige utfordringer som denne planen må ta høyde for er:

- En befolkning med flere eldre og færre yngre.
- En befolkning med flere flerkulturelle.
- Øke tilgjengeligheten (redusere terskelen) til aktiviteter.

- Sikre lett adkomst til friluftsområder.
- Sikre god tilgang til anlegg.
- Støtte frivilligheten (på kritiske områder).
- Økt interkommunalt samarbeide.

Basert på gjeldende kommuneplan, kunnskapsgrunnlaget og innspill gjennom medvirkningsprosess deles denne planen inn i tre satsingsområder:

- Aktive innbyggere hele livet
- Samarbeid innad og utad
- Bærekraft

6.1. Aktive innbyggere hele livet

Det blir flere eldre og færre yngre i tiden som kommer. De unge er stort sett flinke til å holde seg i aktivitet. En del eldre blir passive. Det kommer stadig også flere med annen kulturell erfaring enn den lokale. Tidlig spesialisering og stort fokus på prestasjoner fører til at mange unge slutter med idrett.

Kommuneplanen gir føringer om at Tynsetsamfunnet skal arbeide helsefremmede og forebyggende. For å oppnå god folkehelse og motvirke utenforskap er det viktig å legge til rette for at flest mulig kan delta og at man har en bredde i tilbudet.

Arbeidet med temaplanen har vist at det er særlig viktig å styrke innsatsen for barn og unge som ikke har økonomisk mulighet til å delta i organisert fritidsaktivitet, og foreldrene deres. Det samme gjelder tenåringer som trenger alternativer til organisert idrett, inaktive i alle aldre og eldre over 70 år. Det betyr blant annet at det må jobbes med å utvikle mangfoldet av fysiske og sosiale aktivitetstilbud slik at det stimulerer mangfoldet av innbyggere i ulike livsfaser og livssituasjoner.

Arbeidet som gjøres i prosjektet "Sammen om rett aktivitet for alle" er veldig viktig for å bistå barn og unge slik at de kan finne en aktivitet hvor en kan oppleve glede og mestring sammen med andre. Dette er med på å styrke fysisk og psykisk helse for barn og unge i Tynset kommune.

For at vi skal sikre at arbeidet i "Sammen om rett aktivitet for alle", skal kunne opprettholdes, og utvikles videre, er det helt avgjørende å sikre økonomien i prosjektet av Tynset idrettsforening.

Slik gjør vi det

Nr.	Strategi/tiltak	Referanse til kommuneplanens samfunnsdel	FNs bærekraftsmålene
1	Senke terskel for deltakelse i idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv for utsatte grupper (barn/unge, fremmedkulturelle, arbeidsuføre, pensjonister).	<i>Tynset skal være kjent for folkehelse, kultur og idrett. (Mål 3)</i> <i>Kommunens anlegg og frivillige organisasjoner skal være til glede og nytte for innbyggere og besøkende. (Mål 3)</i>	3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET 10 MINDRE ULIKHET

2	Aktivitetskort for alle som trenger det (barn og unge fra lavinntektsfamilier).	<i>Legge forholdene til rette slik at innbyggerne kan benytte egne ressurser, oppleve uavhengighet og bidra til fellesskapet. (Mål 2)</i>	1 UTRYDDE FATTIGDOM 	
			3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET 	10 MINDRE ULIKHET
3	Systematisk introduksjon av idretts- og friluftaktiviteter overfor nye og/eller utsatte grupper (grunnskolen, tilflyttere, flyktninger, eldre m.v.).	<i>Legge aktivt til rette for barn- og unges skaperkraft og virkelyst, og samspille langsiktig med frivillige aktører for å sikre et aktivt kultur-, idretts- og friluftsliv. (Mål 3)</i>	1 UTRYDDE FATTIGDOM 	3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET
			10 MINDRE ULIKHET 	
4	Videreføre prosjekter som bidrar til økt aktivitet og inkludering som prosjektet «Sammen om rett aktivitet for alle», BUA og aktivitetskort.	<i>Tynset skal være kjent for folkehelse, kultur og idrett. (Mål 3)</i>	1 UTRYDDE FATTIGDOM 	10 MINDRE ULIKHET
			3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET 	
5	Støtte trimtiltak for særlig utsatte grupper (pensjonister - særlig menn, arbeidsuføre, innvandrere).	<i>Tynset skal være kjent for folkehelse, kultur og idrett. (Mål 3)</i>	3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET 	10 MINDRE ULIKHET
6	Fortsette jobben med å etablere en frisklivssentral.	<i>Tynset skal være kjent for folkehelse, kultur og idrett. (Mål 3)</i>	3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET 	10 MINDRE ULIKHET
7	Jobbe aktivt med å etablere gang- og sykkelvei i Tynset kommune.	<i>Tynset skal være kjent for folkehelse, kultur og idrett. (Mål 3)</i> <i>Legge forholdene til rette slik at innbyggerne kan benytte egne ressurser, oppleve uavhengighet og</i>	3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET 	

		<i>bidra til fellesskapet. (Mål 2)</i>	
--	--	--	--

6.2. Samarbeid innad og utad

Frivilligheten står sterkt i Tynset, og den er relativt selvgående. Det er stort sett godt samarbeide mellom frivilligheten og kommunen. Begge kan og vil støtte opp om hverandres tiltak og aktiviteter. Kommunen har begrensede ressurser både økonomisk og personellmessig til å bistå frivilligheten.

Tynset som regionsenter forplikter kommunen til å tilrettelegge for interkommunale tiltak. Det er ikke til hinder for at en rekke interkommunale tiltak også etableres i nabokommuner.

Med stadig økende krav til forberedelse og gjennomføring av planer, arrangementer m.m., samt økende press på kommunale ressurser vil det være naturlig å søke samarbeid med de øvrige kommunene i regionen.

Noen aktiviteter trenger noe økonomisk støtte til å opprettholde eller utvikle aktiviteten over en begrenset tidsperiode. Andre trenger støtte til investeringer i nye anlegg eller tiltak. I forbindelse med søknader om spillemidler og evt. andre kilder til økonomisk støtte er det mange som ønsker bistand og hjelp fra kommunen til å finne fram til riktige ordninger og til å utarbeide gode søknader.

Slik gjør vi det

Nr.	Strategi/tiltak	Referanse til kommuneplanens samfunnsdel	FNs bærekraftsmål
1	Fortsette å bistå frivilligheten med praktisk og økonomisk bistand.	<i>Legge aktivt til rette for barn- og unges skaperkraft og virkelyst, og samspille langsiktig med frivillige aktører for å sikre et aktivt kultur-, idretts- og friluftsliv. (Mål 3)</i>	
2	Være pådriver for å etablere og utvikle et interkommunalt friluftsråd samt andre interkommunale samarbeid innen idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv	<i>Vi vil at Tynset skal utvikle seg videre som senter for omkringliggende regioner. Vi ønsker en positiv utvikling og et godt samarbeid mellom kommunene. Tynsets tradisjoner og kvaliteter mener vi er et godt bidrag til og grunnlag for vekst og utvikling i hele regionen. (Satsingsområde 1)</i>	
3	Tynset kommune forskutterer spillemidler til lag og foreninger i Tynset kommune	<i>En åpen, profesjonell og serviceinnstilt organisasjon. (Mål 3) Utvikle tjenestene med utgangspunkt i brukernes behov og samfunnets krav. (Mål 3)</i>	

4	Etablere Tilskuddsportalen for å gjøre det lettere (evalueres etter to år). Tilskuddsportalen er et digitalt oppslagsverk med over 2700 søkbare tilskudd. Tilskuddsportalen gir en god oversikt over ulike tilskudd for lag og foreninger.	<i>Forvalte kommunens ressurser rettferdig, slik at de også sikres for framtidige generasjoner. (Mål 2)</i> <i>Kulturlova §5c c. at personar, organisasjonar og institusjonar har tilgang til informasjon om ordningar med økonomisk støtte og om andre verkemiddel og tiltak.</i>	
5	Ta initiativ- og være pådriver for å etablere interkommunale anlegg.	<i>Vi vil at Tynset skal utvikle seg videre som senter for omkringliggende regioner. Vi ønsker en positiv utvikling og et godt samarbeid mellom kommunene. Tynsets tradisjoner og kvaliteter mener vi er et godt bidrag til og grunnlag for vekst og utvikling i hele regionen. (Satsingsområde 1)</i>	

6.3. Bærekraft

Kommuneplanen har et hovedmål om bærekraft. Det innebærer bl.a. at «Livskvalitet og livsgrunnlag skal deles mellom nålevende og fremtidige generasjoner». Det innebærer at kommunen og deres samarbeidspartnere må tenke bærekraft i alt man foretar seg. Både ved planlegging, etablering og drift av ulike typer aktivitetsanlegg skal være i tråd med bærekraftsmålene. Bærekraft gjelder ikke bare på miljøområdet, men også sosialt og økonomisk.

Slik gjør vi det

Nr.	Strategi/tiltak	Referanse til kommuneplanens samfunnsdel	FNs bærekraftsmål
1	Forvalte de grønne arealene i og rundt Tynset sentrum på en slik måte at de er til nytte og opplevelse for kommunens befolkning	<i>Forvalte kommunens ressurser rettferdig, slik at de også sikres for framtidige generasjoner. (Mål 2)</i>	

2	Ta miljø- og klimavennlige valg ved utvikling av anlegg for idrett og fysisk aktivitet.	<i>Unngå at utvikling bidrar til økt forurensning. (Mål 2)</i>	13 STOPPE KLIMAENDRINGENE 3 GOD HELSE OG LIVSKVALITET 	
5	Rehabilitering av anlegg vurderes framfor å bygge nytt.	<i>Unngå at utvikling bidrar til økt forurensning. (Mål 2)</i>	12 ANSVARLIG FORBRUK OG PRODUKSJON 13 STOPPE KLIMAENDRINGENE 	

7. PLANER FOR ANLEGG

Plan for anleggsutvikling tar utgangspunkt i:

- Vurdering av nye behov for anlegg og områder, prioritert etter mål og strategier og med grunnlag i behovsvurderinger.
- Rammebetingelser ut fra kommunens økonomiske evne (økonomiplan) og øvrige betingelser som er lagt for tildeling av offentlige bevilgninger.
- Ivaretagelse av allmennhetens rettigheter og behov knyttet til utøvelse av friluftsliv.
- Kommunens utbyggingsplaner og øvrige arealplaner.

7.1. Årlig rullerende handlingsprogram for ordinære idrettsanlegg og nærmiljøanlegg.

Handlingsprogrammet for anlegg oppdateres, prioriteres og behandles årlig. Ordinære anlegg det skal søkes om spillemidler til, må være en del av vedtatt kommunal anleggsplan.

Det skal være samsvar mellom kommunens handlingsprogram og prioriterte søknader om spillemidler. Søknader om spillemidler til anleggsutvikling samles i to grupper: ordinære søknader (idrett, friluftsliv og rehabilitering) og nærmiljøanlegg. Dette vil være utgangspunktet for prioritering av idrettsrådet og den endelige politiske behandlingen i kommunestyret i nov./ desember. Listen for langsiktige uprioriterte behov justeres og oppdateres ved rullering. Det kommer stadig nye behov for anlegg som er viktig å synliggjøre.

Kommunens årlige søknadsfrist er 1.oktober.

7.2. Veiviser for arealbruk og lokalisering

Arealbruk og lokalisering av områder og anlegg som utvikles for formålene fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv, innenfor og utenfor tettsteder og i vekstområder, vil ha stor betydning for bærekraftig utvikling av kommunen.

De ti veiviserne nedenfor er fylkeskommunens råd til bruk ved behovsvurdering, prioritering, planlegging og utvikling for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv i kommunen. Hensikten med veiviserne er å støtte opp under viktige kvaliteter som skal sikres i oppfølging av regionale planer.

De ti veiviserne bør også legges til grunn i kommuneplanens arealdel og fremtidige reguleringsplaner både overordnet og ned på detaljnivå.

1. Lokaliser anlegg etter en behovs- og helhetsvurdering, i samarbeid mellom kommunen, organisasjoner og lokalmiljøet.
2. Nasjonale og regionale publikumsrettede anlegg lokaliseres ut fra en helhetsvurdering basert på anleggstype, tilknytning til idrettslag, kollektivknutepunkter og senterstruktur. Dette gjøres i samarbeid mellom kommunen, organisasjoner og lokalmiljøet. Etterstrebe gjerne interkommunalt samarbeid.
3. Vurder alltid om aktivitetsområdet kan tilrettelegges for flere ulike typer aktiviteter. Vurder også sambruk og samlokalisering med skoler og eksisterende anlegg. Området bør være tilpasset landskap og natur.
4. Vi prioriterer arealer for bevegelsesglede for barn og unge i nærmiljø og skoler.
5. Tilstreb universelt utformede og godt tilrettelagte utendørs- og innendørs-områder og anlegg i og rundt byer og tettsteder.
6. Anlegg skal være miljøvennlige og energieffektive, samtidig som de ivaretar et godt innemiljø.
7. Aktivitetsområder/-anlegg bør oppleves som engasjerende og inviterende med lav terskel for deltakelse i trygge omgivelser.
8. Prioriter løsninger som gir korte gang- og sykkelavstander og en effektiv samordning mellom miljøvennlige transportvalg., Friluftslivsområder og utfartsområder med stor bruk bør ha god kollektivdekning og parkeringsmuligheter for sykkel og bil. Vurder om det bør bygges forenklede gang- og sykkelveier.
9. Ivareta allemannsretten i utmark. Vern om grønne strukturer med varierte naturkvaliteter og arealer egnet for naturopplevelser, idrett og fysisk aktivitet i byer og tettsteder.
10. Skilt og merk ferdselsårer for daglig fysisk aktivitet og aktiv forflytning i og mellom byer, tettsteder og aktivitets- og friluftslivsområder.

8. VIRKEMIDLER OG OPPFØLGING

8.1. Virkning og oppfølging av vedtatt temaplan

Planen er et felles grunnlag for samarbeid mellom kommunen og fylkeskommunen, frivilligheten og andre interesseorganisasjoner for utvikling av fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv mot 2030. Planen skal legges til grunn ved samarbeid i og på tvers av virksomheter og fagområder i kommunen, og den

skal være retningsgivende for samfunns- og arealplanlegging. For at planene skal ha gjennomføringskraft er det avgjørende at alle som forvalter disse planområdene har et eierskap til planen både politisk og administrativt.

Planen er tematisk, det vil si ikke juridisk bindende når det gjelder disponering av arealer. Den må derfor knyttes opp mot kommuneplanens arealdel og reguleringsplaner, eller byggesøknader, for å oppnå hjemmel. Hvert fjerde år vurderes behov for rullering av temaplanen, i forbindelse med arbeidet og behandlingen av kommunal planstrategi. I forkant av dette oppdateres aktuelle data og utviklingstrender i kunnskapsgrunnlaget. Handlingsprogrammet for anlegg skal rulleres årlig.

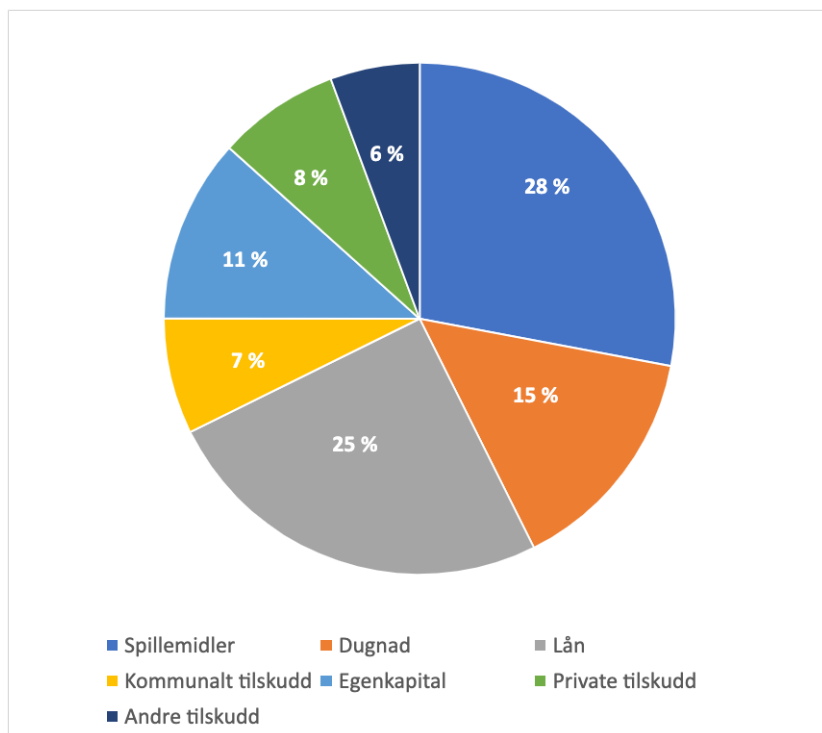
8.2. Samhandling og arenaer for oppfølging av planen

Skal vi nå visjonen «Tynset for alle» kreves samhandling:

- på tvers av plantemaene fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv og øvrig samfunnsutvikling.
- mellom de ulike forvaltningsnivåene i kommunen.
- mellom kommunen, fylkeskommunen og statlige myndigheter.
- mellom kommunen og frivilligheten.
- mellom kommunen, næringsliv og akademia.

8.3. Økonomiske rammevilkår

Finansiering av aktivitet og tilrettelegging for fysisk aktivitet, idrett og friluftsliv skjer hovedsakelig i et spleiselag. Både offentlig og privat finansiering og støtte bidrar til å dekke de prioriterte behovene som finnes. De aktuelle statlige støtteordningene bidrar primært til ulike sektorformål, og fylkeskommunale støtteordninger skal bidra til en helhetlig utvikling.

Figuren til venstre viser hvordan anlegg i Tynset kommune som har mottatt spillemidler mellom 2011 og 2022 er finansiert. Det største bidrag er spillemidler med 28%.

Oversikten viser at frivilligheten selv står for omtrent halvparten av finansieringen (dugnad, egenkapital og lån) og det offentlige for 1/3 av finansieringen (spillemidler og kommunalt tilskudd).

Forskuttering

Den 23.05.2023 vedtok kommunestyret at Tynset

kommune kan forskuttede spillemidler til lag og foreninger. Søknader om forskuttering av beløp

under kr 300.000 behandles administrativt, beløp mellom kr 300.000 og 1.000.000 av formannskapet og beløp over kr 1.000.000 av kommunestyret. Se ***avtale om forskuttering av spillemidler mellom Tynset kommune og Tynset idrettsråd.***

Idrettsfond

Tynset kommune har til disposisjon et idrettsfond. Hovedformålet med idrettsfondet er at det skal bidra til opprettholdelse og videreutvikling av et mangfold av aktiviteter innen folkehelse, idrett og friluftsliv i alle deler av Tynset kommune. Det kan gis støtte til større og mindre arrangementer, prosjekter og utviklingstiltak. Det kan også gis støtte til ordinær drift av aktiviteter innen folkehelse, idrett og friluftsliv. Det gis ikke støtte til bygging eller istandsetting av bygninger eller annen fast eiendom, heller ikke anleggsstøtte. Fondet kan heller ikke brukes til å gi økonomisk støtte til enkeltutøvere.

Frivillige lag og foreninger kan også søke Tynset kommune om støtte for rehabilitering eller nye anlegg og andre tiltak. Disse behandles politisk og fortløpende.

VEDLEGG

Vedlegg 1: Handlingsprogram(årlig).

Vedlegg 2: Kunnskapsgrunnlag.